

การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวฝักสดเมื่ออายุ 65-75 วัน และเมล็ดแห้งเก็บเกี่ยวเมื่อใบร่วง มีฝักแก่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ร้อยละ 95 ของจำนวนฝักทั้งหมดโดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องเกี่ยวนวด

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ตันถั่วเหลืองที่เก็บเกี่ยวแล้วผึ่งไว้ในแปลง 1-2 วัน จึงนำไปนวดด้วยเครื่องนวดถั่วเหลือง ทำความสะอาดเมล็ด ผึ่งแดดเพื่อลดความชื้นให้เหลือประมาณ 10-12 เปอร์เซ็นต์ บรรจุเมล็ดในกระสอบที่สะอาดและปิดมิดชิดเพื่อรอส่งจำหน่าย

การผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง

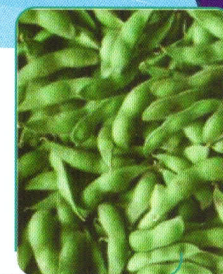
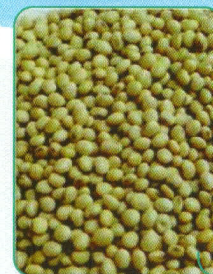
เมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองมักขาดแคลน ควรผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง โดย

1. ใช้เมล็ดพันธุ์ดีจากแหล่งที่เชื่อถือได้
2. ปลูกและปฏิบัติดูแลรักษาตามคำแนะนำ
3. ตรวจสอบแปลงสม่ำเสมอ และกำจัดพันธุ์ปน อย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ระยะต้นกล้า และระยะออกดอก/ติดฝัก
4. เก็บเกี่ยวโดยใช้เกี่ยวเกี่ยวต้น ขณะใบร่วง ฝักแก่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ร้อยละ 95 จะได้เมล็ดพันธุ์ที่ดีกว่าเครื่องเกี่ยวนวด
5. ภายหลังกะเทาะเมล็ด ทำความสะอาด ผึ่งแดดอีกครั้งให้เมล็ดแห้งสนิท(ความชื้น 10-11 เปอร์เซ็นต์) ทดสอบโดยใช้ฟันขบเมล็ดจะแตกเป็นชิ้นเล็กๆ
6. บรรจุเมล็ดพันธุ์ในภาชนะที่สะอาดและปิดได้มิดชิด เช่น ถุงพลาสติกหนา ปิ๊บ หรือถังพลาสติกที่มีฝาปิดได้สนิท วางภาชนะไว้ในที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่เปียกชื้น มีการป้องกัน แมลง หนู หรือสัตว์อื่นๆ เข้ารบกวน

“ ถ้าเกษตรกรทุกท่านสามารถปฏิบัติได้ ก็จะมีเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองไว้ใช้ปลูกเองในฤดูถัดไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ”

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม
ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
โทร. 053-498537

การปลูกถั่วเหลือง ในวิถุติภัยแล้ง

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยพืชไร่
และพืชทดแทนพลังงาน

กรมวิชาการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถั่วเหลือง เป็นพืชเศรษฐกิจ ที่มีคุณค่าทางอาหารสูง อายุสั้น **ใช้น้ำน้อยทนแล้ง** นิยมปลูกสลับกับการปลูกข้าวเพื่อตัดวงจรการระบาดของศัตรูข้าว ช่วยเพิ่มธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มรายได้เกษตรกร

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ถั่วเหลืองสามารถเจริญเติบโตได้ดี ในดินร่วน ดินร่วนเหนียว และดินร่วนเหนียวปนทราย ที่มีค่าความเป็นกรดค่า 5.5-7.0 อุณหภูมิที่เหมาะสม 15-35 องศาเซลเซียส ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส เมล็ดจะงอกช้าลง 8-10 วัน

การปลูกในฤดูแล้ง เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ถึงปลายเดือนธันวาคม โดยปลูกได้ทันทีหลังเก็บเกี่ยวข้าวหน้าปี ในสภาพดินมีความชื้น

พันธุ์ถั่วเหลือง

- **พันธุ์ที่ใช้ในรูปฝักสด** ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ 1 เชียงใหม่ 2 และเชียงใหม่ 60
- **พันธุ์ที่ใช้ในรูปฝักแห้ง** ได้แก่ พันธุ์เชียงใหม่ 60 สจ.5 และเชียงใหม่ 6

การปลูก

ในพื้นที่ที่มีน้ำชลประทานหลังการเก็บเกี่ยวข้าวไม่จำเป็นต้องไถพรวนดิน แต่ต้องขุดร่องน้ำเพื่อการระบายน้ำออกจากแปลง ระยะห่างร่อง 3-5 เมตร ปลูกแบบหว่านแล้วพรวนดินกลบ หรือปลูกเป็นแถว ใช้ระยะปลูก ระหว่างแถว 50 เซนติเมตร ระหว่างต้น 20 เซนติเมตร จำนวน 3-5 ต้นต่อหลุม ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ 12-15 กิโลกรัมต่อไร่

การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยเกรด 12-24-12 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านพร้อมกับการเตรียมดิน

การให้น้ำ อย่าให้ถั่วเหลือง ขาดน้ำช่วงออกดอกติดฝักจะทำให้ผลผลิตลดลง

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

วัชพืช หลังงอก ใช้สารเคมีพ่นที่ระยะวัชพืชส่วนใหญ่มีใบ 3-5 ใบหรือประมาณ 15-20 วันหลังถั่วเหลืองงอก
วัชพืชใบแคบ ใช้สารเคมี ฟลูเอซิฟอป-พี-บิวทิล (15% อีซี) 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

วัชพืชใบกว้าง ใช้สารเคมี โฟมิซาเฟน (25% อีซี) 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร โดยพ่นคลุมไปบนต้นถั่วเหลือง และวัชพืช ห้ามใช้เกินอัตราที่กำหนด เพราะเป็นอันตรายต่อต้นถั่วเหลือง

แมลงศัตรู

1) ระยะต้นกล้า

- **หนอนแมลงวันเจาะลำต้น** พ่นด้วยสารเคมี ไตรอะโซฟอส 40 % อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หลังถั่วเหลืองงอกไม่เกิน 7-10 วัน และพ่นครั้งที่ 2 ห่างกัน 7 วัน

2) ระยะออกดอกและติดฝัก

- **แมลงหริ่งขาว** ใช้สารเคมีอิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นครั้งแรกเมื่อพบใบยอดย่นและหงิกงอ และพ่นอีก 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน

- **หนอนเจาะฝัก** ใช้สารเคมีไตรอะโซฟอส 40 % อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นในระยะถั่วออกดอกถึงติดฝัก

โรคที่สำคัญ

- โรครากเน่า โคนเน่า คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารเคมีเมทาแลกซิล อัตรา 5 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม

